

رابطه کمیته حسابرسی با تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد

مهسا قجریگی^۱

مصطفی زمانی بوزندانی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۵/۲۵

چکیده

هدف این پژوهش بررسی بین کمیته حسابرسی با تجربه مدیر عامل و سطح نگهداری وجه نقد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. نمونه آماری تحقیق شامل ۱۴۸ شرکت (۱۰۳۶ سال-شرکت) پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ می‌باشد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی است و از نظر روش پژوهش، در زمره پژوهش‌های توصیفی جای می‌گیرد. نتایج پژوهش نشان داد که بین استقلال کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد. بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد. همچنین، بین استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.

واژگان کلیدی

کمیته حسابرسی، تجربه مدیر عامل، سطح نگهداری وجه نقد.

۱. دکترای حسابداری، مدیر گروه حسابداری دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، ایران. (mmm_gh2000@yahoo.com)

۲. کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه غیاث الدین جمشید کاشانی، ایران. (mohammad.navarbafi@gmail.com)

مقدمه

کمیته حسابرسی یکی از سازوکارهایی است که انتظار می رود در راستای حفظ منافع گروههای مختلف استفاده کننده از اطلاعات حسابداری موثر واقع شود (علوی طبری و عطابخش، ۱۳۸۹). کمیته حسابرسی اثربخش نقش کلیدی در پر کردن خلأ اعتباردهی ایفا خواهد کرد. این کمیته برای اینکه بتواند اثربخش عمل کند، باید مستقل از واحد اقتصادی باشد. همچنین اعضای کمیته حسابرسی باید از دانش و تخصص حسابداری و مالی لازم برخوردار باشند (طالب نیا و همکاران، ۱۳۸۹). کمیته حسابرسی متشکل از ۳ تا ۵ و در برخی موارد ۷ نفر از اعضای غیر موظف هیئت مدیره که دارای تخصصهای مالی و حسابداری هستند و به حفظ ارتباط بین هیئت مدیره شرکت و حسابرسان مستقل و حسابرسان داخلی آن کمک می کند و به عنوان عامل بازدارنده مدیریت از زیر پا گذاشتن داخلی، نقش موثری دارد (باکستر و کاتر، ۲۰۰۸). کمیته حسابرسی بخش بسیار مهمی از حاکمیت و پاسخگویی اثربخش است. برای تحقق این امر باید کمیته از سه ویژگی استقلال، ارتباط و پاسخگویی برخوردار باشد. در نهادهای بخش عمومی، اداره امور و مسئولیت نظارت از مدیریت جدا نیست؛ بنابراین کمیته حسابرسی هم باید استقلال واقعی و هم استقلال ظاهری داشته باشد و به طریق، مقتضی از وجود چنین استقلالی اطمینان حاصل کند (ناشوا، ۲۰۰۵). طبق دستورالعملهای راهبری شرکتی، مدیرعامل به عنوان منبعی از قدرت اجرایی بر هیأت مدیره نفوذ دارد. اگرچه از مدیریت ارشد به خصوص مدیرعامل انتظار می رود وظایف خود را بیطرفانه انجام دهد؛ اما میزان تجربه و نوع دانشی که دارند می تواند بر استراتژی شرکت تأثیرپذیر باشد (همبریک و ماسون، ۱۹۹۸). مدیرعاملهای دارای تجربه کار در واحد تحقیق و توسعه مقدار بیشتری منابع به بخش تحقیق و توسعه اختصاص می دهند. در مهر و مومهای اخیر شرکتهای زیادی در دنیا سعی در استخدام مدیرعامل با سطح دانش مالی نموده اند (دورفی، ۳، ۲۰۰۵ و کولینان و راش، ۴، ۲۰۱۱). مدیران شرکت و به ویژه مدیرعامل نقش مهمی را در اداره شرکت ایفا می کند، زیرا موفقیت و شکست بسیاری از سازمانها در گرو تصمیم گیری مدیران است (فیضی و مقدسی، ۱۳۸۷).

یکی از بحث برانگیزترین موضوعهای مدیریت مالی، مدیریت وجه نقد است. چگونگی به کار گرفتن منابع شرکت و به ویژه وجوه داخلی، تصمیمی مهم در تضاد بین سهامداران و مدیران است. مدیران با انتخاب ترکیب مناسبی از داراییها و بدهیها سعی دارند تا به هدف حداکثر کردن ارزش سهام شرکت برسند (عظیمی و صباغ، ۱۳۹۳). هدف اصلی سرمایه گذاران از خرید سهام شرکتهای افزایش ثروت است که این امر از طریق کسب بازده سهام محقق می گردد (تهرانی و فنی اصل، ۱۳۸۶). مدیران برای حداکثر کردن ارزش سهام شرکت و مدیریت صحیح منابع، سعی دارند با انتخاب ترکیب مناسبی از داراییها و بدهیها، درباره نگهداشت وجه نقد شرکت تصمیم گیری کنند. کلیه شرکتهای در نگهداری وجه نقد

¹ Baxter & Cotter

² Nashwa

³ Durfee

⁴ Cullinan & Roush

دارای دو انگیزه احتیاطی و معاملاتی هستند. انگیزه معاملاتی این است که شرکتها وجه نقد را به شکلی ساده برای معاملات روزانه خود نگهداری کنند (اپلر و همکاران^۱، ۱۹۹۱). وجه نقد شرکتها بسته به نوع فعالیت، پیچیدگی فناوری و هزینه فرصت از دست رفته آنها متفاوت است. در مورد انگیزه احتیاطی، در دوره‌هایی که تأمین مالی خارجی گران است شرکتها وجه نقد را برای ادامه سرمایه‌گذاری در طرحهایی با ارزش فعلی خالص^۲ (NPV) مثبت نگهداری می‌کنند. این مسئله زمانی که شرکتها با فرصتهای سرمایه‌گذاری با ارزش فعلی خالص مثبت قادر به ایجاد وجه نقد داخلی کافی برای تأمین مالی این سرمایه‌گذاری‌ها نیستند پررنگتر می‌شود؛ بنابراین، نگهداری وجه نقد برای شرکتهایی که با محدودیت تأمین مالی روبرو هستند ایجاد ارزش مثبت می‌کند (مولیگان^۳، ۲۰۰۷).

افزایش کیفیت ویژگی‌های کمیته حسابرسی به عنوان ابزار نظارتی شرکت می‌تواند به کاهش ریسک‌های محیطی منجر شود. یکی از روشهای مدیریت سرمایه در گردش نیز نگهداری سطح مناسب و بهینه از وجه نقد است تا بتوان در شرایط بحرانی واکنش مناسبی نشان داد و شرکت را از مواجهه با ریسک ورشکستگی مصون نگه داشت. حسابرسی علاوه بر ارتقای سطح کیفی مکانیزم حاکمیت شرکتی، می‌تواند باعث افزایش کیفیت گزارشگری مالی شود. از اینرو وجود کمیته حسابرسی شایسته و باکیفیت می‌تواند بر استفاده مؤثرتر از داراییهای نقدی شرکت از طریق اعمال سیاستهای کمتر تهاجمی و کم‌ریسک‌تر، تأثیر داشته باشد. در نتیجه می‌توان انتظار داشت که بین ویژگیهای کمیته حسابرسی و نگهداری وجه نقد رابطه معناداری وجود داشته باشد. به عبارتی با افزایش کیفیت نظارت توسط کمیته حسابرسی، مدیریت منابع نقدی شرکت نیز بهبود یافته و اهداف تهاجمی مدیریت شرکت برای صرف منابع در پروژه‌های پرریسک که بیشتر در راستای منافع فرصت طلبانه وی است، کنترل و محدود گردد، در نتیجه انتظار می‌رود که فعالیت کمیته حسابرسی اثربخش، با نگهداشت سطح بهینه وجه نقد و رعایت رفتار محافظه کارانه‌تر مدیریت در صرف منابع نقدی، رابطه داشته باشد. پرسونز (۲۰۰۳) معتقد است که وجود اعضای مستقل و متخصص در زمینه حسابداری یا مالی در بین اعضای کمیته حسابرسی، احتمال کشف موارد ارائه نادرست در صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد. لذا، وی ادعا می‌کند که وجود اعضای متخصص در کمیته حسابرسی موجب اثربخشی بیشتر نظارت شرکتها می‌گردد؛ بنابراین، می‌توان بیان داشت که بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی در زمینه مالی، حسابداری و حسابرسی و مدیریت و نگهداری وجه نقد شرکت، رابطه معناداری وجود داشته باشد. همچنین، با افزایش اندازه کمیته حسابرسی از طریق نظارت اثربخش‌تر بر شرکت، بهبود مدیریت و نگهداری وجه نقد بیشتر فراهم می‌گردد. لی هونگ و همکاران^۴ (۲۰۱۷) نیز معتقدند که بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و نگهداشت وجه نقد رابطه معناداری وجود دارد.

¹ Opler & Pinkowitz & Stulz & Williamson

² Net Present Value

³ Mulligan

⁴ Li Huang & Chen & Lu

پیشینه پژوهش

مختاریان هروی و عزیززاده (۱۳۹۸) در پژوهشی به تعیین ارتباط دوره تصدی مدیرعامل و سطح نگهداشت وجه نقد با کارایی سرمایه گذاری پرداختند. در این پژوهش برای اندازه گیری کارایی سرمایه گذاری از مدل ریچاردسون (۲۰۰۶) استفاده شد. سطح نگهداشت وجه نقد با استفاده از مدل ازکان و ازکان (۲۰۰۴) اندازه گیری شده است. همچنین دوره تصدی مدیرعامل از تعداد سالهای متوالی مدیرعامل مورد سنجش قرار گرفت. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از بعد روش شناسی از نوع علی پس از وقوع میباشد. جامعه آماری پژوهش شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند که با در نظر گرفتن شرایط مورد قبول ۱۰۸ شرکت در نمونه آماری این پژوهش قرار گرفته اند. دوره زمانی پژوهش سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ است. برای آزمون فرضیه های صورت بندی شده از تجزیه و تحلیل رگرسیون بهره گیری شده است. نتایج پژوهش نشان میدهد که بین سطح نگهداشت وجه نقد و سرمایه گذاری بیش از حد ارتباط مستقیم و معنی داری وجود دارد. همچنین بین سطح نگهداشت وجه نقد و سرمایه گذاری کمتر از حد نیز ارتباط معکوس مشاهده گردید. بین دوره تصدی مدیرعامل و کارایی سرمایه گذاری (بیش و کم سرمایه گذاری) ارتباطی مشاهده نگردید

حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶) به بررسی ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی و نگهداری وجه نقد شرکت پرداختند. دوره زمانی مورد مطالعه شامل سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ و نمونه برگزیده متشکل از ۱۳۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. همچنین برای آزمون فرضیه های پژوهش از روش رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. یافته های حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش نشان می دهد که پس از کنترل متغیرهای کنترلی، بین استقلال کمیته حسابرسی، تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته با سطح نگهداری وجه نقد شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با توجه به یافته های پژوهش، می توان ادعا کرد افزایش کیفیت ویژگی های کمیته حسابرسی، سطح نگهداری و مدیریت وجه نقد شرکت را افزایش می دهد. در نتیجه پیشنهاد می گردد که شرکت ها برای افزایش سطح نگهداری وجه نقد شرکت که آن را از ریسک های محیطی مصون می دارد، به ویژگی های کمیته حسابرسی توجه ویژه نمایند. زیدآبادی و همکاران (۱۳۹۴) به بررسی تاثیر ویژگیهای حسابرس و مالکیت مدیریتی بر سطح نگهداشت وجه نقد پرداختند. برای آزمون فرضیه های پژوهش از داده های مربوط به ۶۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه آماری، برای دوره زمانی ۱۳۸۶-۱۳۹۱ استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون های پژوهش نشانگر تاثیر ویژگی های حسابرس بر سطح نگهداشت وجه نقد است. به عبارتی، مدت زمان رابطه حسابرس و صاحبکار اثر معناداری بر سطح نگهداشت وجه نقد صاحبکار دارد و نیز بین سطح نگهداشت وجه نقد شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی و موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی تفاوت وجود دارد؛ اما اثر مالکیت مدیریتی بر سطح نگهداشت معنا دار یافت نشد.

ملکیان و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی رابطه بین وجه نقد نگهداری شده و عوامل تعیین کننده آن پرداختند. نتایج آنها نشاندهنده برقراری رابطه منفی بین اندازه شرکت، داراییهای ثابت مشهود و اهرم با وجه نقد نگهداری شده است. همچنین نتایج نشان داد جریانهای نقدی، سودآوری و فرصتهای رشد، رابطه مثبتی با وجه نقد نگهداری شده دارند.

جوی و همکاران^۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی اینکه آیا حضور اعضای کمیته حسابرسی (AC) با تجربه مدیرعامل (مدیر عامل) (کارشناسان سرپرستی) بر ارزش سهام دارایی تأثیر می گذارد؟ پرداختند. برای محاسبه ارزش سهام دارایی مدل ارائه شده توسط فاکندر و وانگ (۲۰۰۶) مورد استفاده قرار گرفت. نمونه مشاهدات ۲۰۳۱ سال شرکت در کره از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ است. نتیجه نشان می دهد که حضور اعضای کمیته حسابرسی، اقدامات مدیریتی را ضعیف می کنند. نظارت تخصصی حضور اعضای کمیته حسابرسی اثر بخش را مختل می کند و بنابراین ارزش سهامداران را از بین می برد، دارای پیامدهای سیاسی است.

لی هوانگ و همکاران^۲ (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی رابطه ویژگیهای کمیته های حسابرسی و نگهداری وجه نقد در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تایوان پرداختند و دریافتند که ویژگیهای کمیته حسابرسی می تواند بر نگهداری وجه نقد اثر مثبت و معناداری داشته باشد.

لینگ لسیچ و همکاران^۳ (۲۰۱۶) در پژوهشی ارتباط بین اثربخشی کمیته حسابرسی، قدرت مدیرعامل و کیفیت کنترل داخلی را مورد بررسی قرار داده اند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود زمانی که میزان قدرت مدیر پایین است، ویژگیهای اعضای کمیته حسابرسی شامل استقلال و تخصص مالی رابطه معکوسی با ضعف های سیستم کنترل داخلی دارد. در مقابل زمانی که قدرت مدیرعامل افزایش می یابد، رابطه منفی بین ویژگیهای کمیته حسابرسی و ضعف در سیستم کنترل داخلی طولانی تر می شود.

کان و همکاران^۴ (۲۰۱۱) در پژوهش خود با بکارگیری برخی متغیرها از قبیل دوگانگی مسولیت مدیرعامل، اندازه هیات مدیره، نسبت اعضای غیرموظف هیات مدیره به بررسی ارتباط بین این متغیرها و نگهداشت وجه نقد در بازار سرمایه تایوان پرداختند. نمونه آماری تحقیق شامل ۱۱۶۴ شرکت بوده است. با استفاده از مدل های رگرسیون چندگانه یافته های پژوهش نشان داد که نگهداشت وجه نقد با اندازه هیئت مدیره و نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره شرکتها رابطه منفی و با دوگانگی مسولیت مدیرعامل، رابطه مثبت معناداری دارد.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی: بین کمیته حسابرسی با تجربه مدیر عامل و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.

¹ Choi & Jinwoong & Jung

² Li Huang & Chen & Lu

³ Ling Lei Liscic & Neal & Zhang

⁴ Kuan & Li & Chu

فرضیه های فرعی:

۱. بین استقلال کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.
۲. بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.
۳. بین اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.
۴. بین استقلال کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.
۵. بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.
۶. بین اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.

روش شناسی و طرح پژوهش

طرح پژوهش

این پژوهش از لحاظ روش همبستگی و از لحاظ هدف کاربردی می باشد، پژوهش حاضر در زمره پژوهش های توصیفی حسابداری به شمار می رود. همچنین پژوهش حاضر به لحاظ معرفت شناسی از نوع تجربه گرا، سیستم استدلال آن استقرایی و به لحاظ نوع مطالعه میدانی - کتابخانه ای با استفاده از اطلاعات تاریخی به صورت پس رویدای (یعنی استفاده از اطلاعات گذشته) می باشد. اطلاعات بخش نظری پژوهش از کتب و مجلات فارسی و انگلیسی تأمین شده است. همچنین، داده های مورد نیاز برای تجزیه و تحلیل عمدتاً از بانک های اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران و نرم افزارهای تدبیر پرداز، ره آورد نوین و لوح فشرده اطلاعات مالی شرکت ها استخراج شده است.

جامعه آماری، نمونه و دوره پژوهش

جامعه آماری پژوهش، کل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که نمونه مورد آزمون با توجه به نمونه گیری به روش حذف سیستماتیک و اعمال محدودیت ها و شرایط تعریف شده، تشکیل شده است:

- ۱- برای رعایت قابلیت مقایسه پذیری آنها، سال مالی شرکتها منتهی به پایان اسفند ماه هر سال باشد.
  - ۲- طی قلمرو زمانی پژوهش، هیچگونه توقف فعالیت نداشته و دوره مالی خود را تغییر نداده باشند.
  - ۳- کلیه اطلاعات مورد نیاز از شرکتها برای پژوهش در دسترس باشد.
  - ۴- صورت جریان وجوه نقد آن مطابق استانداردهای حسابداری ایران و در دسترس باشد
  - ۵- جزء بانک ها و موسسات مالی (شرکتهای سرمایه گذاری، واسطه گران مالی، شرکت های هلدینگ، لیزینگ ها و بیمه) نباشند
  - ۶- شرکتها قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس پذیرفته شده باشند.
- شرکتهایی که حائز شرایط فوق نباشند جزو نمونه آماری بشمار نخواهند آمد، همچنین در این تحقیق اندازه نمونه آماری به روش حذف سیستماتیک انتخاب شده است.

متغیرهای پژوهش

(۱) متغیر مستقل

استقلال کمیته حسابرسی ACIND: یک متغیر دو ارزشی صفر و یک است؛ که اگر نسبت تعداد اعضای هیئت مدیره عضو کمیته حسابرسی (به جز اعضای غیرموظف) به تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی کمتر از ۰/۵ باشد، بانگر استقلال نسبی است و مقدار این متغیر برابر با یک و در غیر این صورت برابر با صفر است (روهانا و همکاران^۱، ۲۰۱۴). عضو مستقل کمیته حسابرسی عضوی است که فاقد هرگونه رابطه یا منافع مستقیم یا غیرمستقیم با سایرین است که بر تصمیم‌گیری مستقل وی اثرگذار باشد و موجب جانبداری وی از منافع فرد یا گروه خاصی از سهامداران یا سایر ذینفان شود یا سبب عدم رعایت منافع یکسان سهامداران گردد (سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۹۱).

تخصیص اعضای کمیته حسابرسی ACEXP: بیانگر تعداد اعضای کمیته حسابرسی است که در کمیته حسابرسی

زمینه حسابداری، حسابرسی و مالی فعالیت دارند و دارای علم و دانش تخصصی هستند

فرد متخصص، فردی است که مدرک دانشگاهی یا مدرک حرفه‌ای داخلی یا معتبر بین‌المللی در امور مالی، حسابداری، حسابرسی، مدیریت مالی، اقتصاد و سایر رشته‌های مدیریت با گرایش مالی یا اقتصادی، همراه با توانایی تجزیه و تحلیل صورتها و گزارشهای مالی و کنترلهای داخلی حاکم بر گزارشگری مالی دارد

اندازه کمیته حسابرسی ACSIZE: با تعداد اعضای کمیته حسابرسی بررسی می‌شود (روهانا و همکاران، ۲۰۱۴).

(۲) تجربه مدیرعامل (Experience): از طریق تعداد سالهای تصدی مدیرعامل در شرکت مورد بررسی اندازه‌گیری خواهد شد (سلطان محمد لو و همکاران، ۱۳۹۷).

متغیر وابسته

نگهداری وجه نقد (CASH): برای بررسی نگهداشت وجه نقد از روش اوزکان و اوزکان^۲ (۲۰۰۴) استفاده می‌شود. این نسبت از رابطه زیر به دست می‌آید:

رابطه (۱)

$$\text{نسبت نگهداری وجه نقد} = \frac{\text{سرمایه گذاری کوتاه مدت} + \text{وجه نقد}}{\text{کل داراییهای}} =$$

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت (size): سطح وجه نقد مورد نیاز با افزایش اندازه شرکت بالا می‌رود (بنجامین و کرامتی^۳، ۲۰۱۳). این متغیر از طریق لگاریتم طبیعی کل داراییها محاسبه خواهد شد.

^۱ Rohana & Farhana & Siti Maznah & Nooraslinda

^۲ Ozkan & Ozkan

^۳ Benjamin & Karrahem

اهرم مالی (LEV): هزینه وجوه سرمایه گذاری شده در وجه نقد و سرمایه در گردش شرکتهای با اهرم مالی بزرگتر، بیشتر است؛ زیرا آنها مجبور هستند صرف ریسک بالاتری را پرداخت کنند (میرز و مجلوف^۱، ۱۹۸۴)، این نسبت نیز از طریق تقسیم کل بدهی ها بر کل داراییها محاسبه شده است.

بازده داراییها (ROA): بازده دارایی ها تأثیر منفی بر میزان وجوه مورد نیاز شرکت دارد (کیشینیچ و همکاران^۲، ۲۰۰۶). می توان این موضوع را به دو صورت بیان نمود. اول اینکه شرکتهای با عملکرد بهت با سهولت سرمایه خارجی بیشتری را جذب نمایند و در دیگر سرمایه گذاری های با سودآوری بالاتر نیز سرمایه گذاری کنند. دوم اینکه شرکتهای با بازده بالاتر به علت تسلط خود بر بازار، مدیریت وجه نقد بهتری دارند، زیرا آنان قدرت چانه زنی بیشتری با تامین کنندگان و مشتریان دارند (میکائیلان و همکاران^۳، ۲۰۰۰). این متغیر به وسیله سود قبل از بهره و مالیات تقسیم بر میانگین کل داراییها محاسبه شده است.

مدلهای رگرسیونی پژوهش

مدل (۱)

$$\text{Experience}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACIND}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

مدل (۲)

$$\text{Experience}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACEXP}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

مدل (۳)

$$\text{Experience}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACSIZE}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

مدل (۴)

$$\text{CASH}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACIND}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

مدل (۵)

$$\text{CASH}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACEXP}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

مدل (۶)

$$\text{CASH}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACSIZE}_{it} + \beta_2 \text{SIZE}_{it} + \beta_3 \text{LEV}_{it} + \beta_4 \text{ROA}_{it} + e_{it}$$

آزمونهای آماری و تجزیه و تحلیل یافته‌ها

پس از جمع آوری داده هایی که برای انجام تحقیق مورد نیاز است، انتخاب ابزاری مناسب به منظور محاسبه و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به متغیرها، اهمیت خاصی دارد. به منظور انجام محاسبات و آماده نمودن داده ها و اطلاعات مورد نیاز تحقیق و همچنین تحلیل آنها، از نرم افزارهای Excel و SPSS22 و Eviews.10 استفاده شده است.

¹ Myers & Majluf

² Kienschick & LaPlante & Moussawi

³ Michaelas & Chittenden & Poutziouris

جدول شماره ۱. آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

متغیر	نماد متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
اندازه شرکت	SIZE	۱۴,۳۸۱	۱۳,۲۲ ۲	۲۰,۱۸۳	۱۰,۵۳۲	۱,۴۵۶	۰,۸۲۲	۴,۶۴۲
اهرم مالی	LEV	۰,۵۷۵	۰,۵۷۹	۱,۵۶۵	۰,۰۳۶	۰,۲۰۸	۰,۱۴۳	۳,۵۴۶
تخصیص کمیته حسابرسی	ACEXP	۰,۵۰۸	۰,۴۰۰	۱,۰۰۰	۰,۲۰۰	۰,۲۴۲	۰,۴۹۹	۲,۱۴۲
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZE	۳,۱۵۸	۳,۰۰۰	۵,۰۰۰	۳,۰۰۰	۰,۵۳۶	۳,۱۱۷	۱۰,۷۶۴
تجربه مدیر عامل	Experience	۳,۷۸۷	۳,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۱,۰۰۰	۳,۳۶۶	۱,۶۴۴	۵,۳۲۸
نگهداری وجه نقد	CASH	۰,۰۶۸	۰,۰۳۷	۰,۵۹۹	۰,۰۰۰۲	۰,۰۸۶	۲,۴۷۵	۹,۹۹۷
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۱۱۴	۰,۰۹۳	۰,۶۲۶	-۰,۴۰۴	۰,۱۳۹	۰,۴۴۶	۴,۳۰۶

جدول شماره ۲: تحلیل فراوانی داده‌های اسمی تحقیق

متغیر	علامت	تعداد مشاهدات	جواب	فراوانی	درصد فراوانی
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	۱۰۳۶	بلی (۱)	۹۲	۸,۸۸
			خیر (۰)	۹۴۴	۹۱,۱۲

از بین شاخص های مرکزی بیان شده میانگین مهمترین آنها محسوب می شود که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است. میانگین شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده ها است. برای مثال میانگین متغیر اهرم مالی، برابر ۰/۵۷۵ می باشد که نشان می دهد بیشتر داده های مربوط به این متغیر حول این نقطه تمرکز یافته اند. میانه یکی دیگر از

شاخص های مرکزی است. همانگونه که در جدول (۱) مشاهده می شود میانه همین متغیر برابر با ۵۷۹/۰ است که نشان می دهد نیمی از داده های این متغیر کمتر از این و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار می باشد. نکته مهمی که از مقایسه میانگین و میانه متغیرها می توان استدلال نمود، وضعیت توزیع متغیرها و نرمال بودن نسبی آنها است. با توجه به اینکه مقادیر میانگین و میانه متغیرها به هم نزدیک هستند می توان چنین برداشت نمود که توزیع متغیرها به توزیع نرمال بسیار نزدیک است. شاخص های پراکندگی به طور کلی معیاری برای تعیین میزان پراکندگی داده ها از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن ها نسبت به میانگین است. از جمله مهم ترین شاخص های پراکندگی که شرط مطلوب برای وارد کردن متغیر به مدل رگرسیونی می باشد، انحراف معیار است.

آزمون مانایی متغیرها

قبل از تخمین مدل باید داده ها از لحاظ پایایی مورد آزمون قرار گیرند. مانا نبودن متغیرها باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب می شود. در این پژوهش به منظور تشخیص مانایی متغیرها از آزمون لیون، لین و چاو و و ایم، پسران و شین استفاده می کنیم.

نتایج آزمون پایایی داده ها به صورت خلاصه در جدول (۳) گزارش شده است.

جدول ۳: آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

متغیر	علامت	مقدار آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
اندازه شرکت	SIZE	-۸۶,۰۸	۰/۰۰۰
اهرم مالی	LEV	-۳۵,۱۹	۰/۰۰۰
تخصص کمیته حسابرسی	ACEXP	-۳۳,۴۸	۰/۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZE	-۶,۳۳	۰/۰۰۰
تجربه مدیرعامل	Experience	-۸,۵۳۵	۰,۰۰۰
نگهداری وجه نقد	CASH	-۵۸,۵۲	۰,۰۰۰
نرخ بازده داراییها	ROA	-۲۳,۴۲	۰,۰۰۰
استقلال کمیته حسابرس	ACIND	-۵,۸۴	۰,۰۰

همانطور که از نتایج آزمون لیون، لین و چاو در جدول (۳) مشخص است تمامی داده ها در سطح معناداری ۵ درصد پایا هستند.

تحلیل مدل آزمون فرضیه های پژوهش

فرضیه اول: بین استقلال کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول ۴: نتایج آزمون F لیمیر و آزمون هاسمن

نتیجه	معناداری	اماره	آزمون
تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی	(۰,۰۰۰)	۴,۰۱۸	آزمون F- لیمیر (چاو)
تایید اثرات اثرات ثابت در مقابل تصادفی	۰,۰۰۰	۲۹,۲۹۲	آزمون هاسمن

نتایج آزمون لیمیر که در جدول (۴) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال آماره آزمون F لیمیر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

نتایج برآورد مدل

جدول ۵: نتایج آزمون فرضیه اول

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	C	۶,۳۷۶	۱۱,۸۳	۰,۰۰۰	----
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	-۰,۰۵۰	-۰,۲۶۱	۰,۷۹۳	۱,۰۰۰۷
اندازه شرکت	SIZE	-۰,۱۴۴	-۵,۰۸۷	۰,۰۰۰	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۷۹۰	-۲,۴۷۵	۰,۰۱۲	۱,۶۳۸
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۴۲۵	-۰,۷۳۷	۰,۴۶۱	۱,۶۶۶
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
	۴,۴۹۰	۰,۰۰۰	۰,۳۹	۰,۳۰	۱,۶۲۷

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۵) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر $۴,۴۹۰$ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی برابر $۰,۰۵۰$ - و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۷۹۳$ که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد؛ که نشان میدهد بین استقلال کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد. مقدار اماره دورین واتسون برابر $۱,۶۲۷$ که در بازه $۱,۵$ تا $۲,۵$ قرار دارد و بیانگر عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطا در رگرسیون است. میزان ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده به ترتیب ۳۰% و ۳۹% هستند که نشان می دهد تقریباً ۳۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی قابل تبیین است. با توجه به اینکه مقادیر آماره VIF برای همه متغیرها کمتر از ۱۰ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین متغیرهای مستقل تحقیق همخطی وجود ندارد.

فرضیه دوم: بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول ۶: نتایج آزمون F لیمیر و آزمون هاسمن

نتیجه	معناداری	اماره	آزمون
تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی	(۰,۰۰۰)	۳,۹۷۷	آزمون F - لیمیر (چاو)
تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی	۰,۰۰۰	۲۸,۱۸	آزمون هاسمن

نتایج آزمون لیمیر که در جدول (۶) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال آماره آزمون F لیمیر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نتایج برآورد مدل

جدول ۷: نتایج آزمون فرضیه دوم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	C	۶,۴۰۰	۱۰,۱۶۲	۰,۰۰۰	----
تخصص کمیته حسابرسی	ACEXP	-۰,۸۶۵	-۱,۹۹۸	۰,۰۴۵	۱,۰۰۷
اندازه شرکت	SIZE	-۰,۱۴۰	-۵,۳۳۰	۰,۰۰۰	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۸۰۵	-۲,۶۶۰	۰,۰۰۷	۱,۶۳۹
نرخ بازده داراییها	ROA	-۰,۴۵۰	-۰,۷۷۷	۰,۴۳۷	۱,۶۷۸
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
	۴,۵۰۹	۰,۰۰۰	۰,۳۹	۰,۳۱	۱,۶۲۷

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۷) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۴,۵۰۹ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تخصص اعضای کمیته حسابرسی برابر ۰,۸۶۵- و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۴۵ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه معنی دار و منفی وجود دارد.

فرضیه سوم: بین اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول ۸: نتایج آزمون F لیمیر و آزمون هاسمن

نتیجه	معناداری	اماره	آزمون
تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی	(۰,۰۰۰)	۴,۰۱۸	آزمون F- لیمیر (چاو)
تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی	۰,۰۰۰	۲۵,۷۸۸	آزمون هاسمن

نتایج آزمون لیمر که در جدول (۸) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال آماره آزمون F لیمر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

جدول ۹: نتایج آزمون فرضیه سوم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	C	۶,۱۲۹	۸,۶۵۴	۰,۰۰۰	---
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZ E	۰,۰۰۵	۰,۵۰۱	۰,۶۱۵	۱,۰۰۰۵
اندازه شرکت	SIZE	۰,۱۳۹	-۴,۸۳۳	۰,۰۰۰	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۸۰۱	-۲,۶۶۷	۰,۰۰۷	۱,۶۳۷
نرخ بازده داراییها	ROA	-۰,۴۶۷	-۰,۸۱۹	۰,۴۱۲	۱,۶۶۶
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دورین واتسون (D-W)
سایر اطلاعات	۴,۵۴۱	۰,۰۰۰	۰,۴۰	۰,۳۱	۱,۶۲۶

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۹) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۴,۵۴۱ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی برابر ۰,۰۰۵ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۶۱۵ که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد؛ که نشان می دهد بین اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد.

فرضیه چهارم: بین استقلال کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول ۱۰: نتایج آزمون F لیمر و آزمون هاسمن

آزمون	آماره	معناداری	نتیجه
آزمون F- لیمر (چاو)	۳,۳۹۹	(۰,۰۰۰)	تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی
آزمون هاسمن	۱۲,۲۳۱	۰,۰۱۵	تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی

نتایج آزمون لیمر که در جدول (۱۰) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال اماره از مون F لیمر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

نتایج برآورد مدل

جدول ۱۱: نتایج آزمون فرضیه چهارم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	C	۰,۰۹۵	۸,۱۹۶	۰,۰۰۰	----
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	-۰,۰۱۲	-۲,۰۱۳	۰,۰۴۴	۱,۰۰۰۷
اندازه شرکت	SIZE	-۰,۰۰۱	-۱,۹۰۶	۰,۰۵۶	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۲۷	-۴,۲۱۷	۰,۰۰۰	۱,۶۳۸
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۱۰۲	۹,۶۷۰	۰,۰۰۰	۱,۶۶۶
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
سایر اطلاعات	۷,۶۵۹	۰,۰۰۰	۰,۵۳	۰,۴۶	۱,۶۴۸

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۱۱) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۷,۶۵۹ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی برابر ۰,۰۱۲- و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۴ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان میدهد بین استقلال کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و منفی وجود دارد.

فرضیه پنجم: بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.
نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول ۱۲: نتایج آزمون F لیمیر و آزمون هاسمن

نتیجه	معناداری	اماره	آزمون
تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی	(۰,۰۰۰)	۳,۴۰۲	آزمون F- لیمیر (چاو)
تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی	۰,۰۲۲	۱۱,۴۰۰	آزمون هاسمن

نتایج آزمون لیمیر که در جدول (۱۲) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال آماره آزمون F لیمیر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

نتایج برآورد مدل

جدول ۱۳: نتایج آزمون فرضیه پنجم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	c	۰,۰۹۱	۸,۴۵۱	۰,۰۰۰	----
تخصص کمیته حسابرسی	ACEXP	۰,۰۰۹	۲,۹۰۱	۰,۰۰۳	۱,۰۰۷
اندازه شرکت	SIZE	-۰,۰۰۱	-۱,۷۵۱	۰,۰۸۰	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۲۷	-۴,۰۵۹	۰,۰۰۰	۱,۶۳۹
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۱۰۰	۱۰,۷۰۳	۰,۰۰۰	۱,۶۷۸
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
سایر اطلاعات	۷,۵۰۸	۰,۰۰۰	۰,۵۲	۰,۴۵	۱,۶۴۹

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۱۳) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۷,۵۰۸ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده

معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تخصص اعضای کمیته حسابرسی برابر ۰,۰۰۹ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۰۳ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و مثبت وجود دارد.

فرضیه ششم: بین اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد.

نتایج آزمون انتخاب نوع داده ها

جدول (۱۴): نتایج آزمون F لیمیر و آزمون هاسمن

نتیجه	معناداری	اماره	آزمون
تایید مدل ترکیبی (پانل) در برابر مدل تلفیقی	(۰,۰۰۰)	۳,۴۰۴	آزمون F- لیمیر (چاو)
تایید اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی	۰,۰۲۸	۱۰,۷۹۹	آزمون هاسمن

نتایج آزمون لیمیر که در جدول (۱۴) ارائه شده است، نشان می دهد که احتمال آماره آزمون F لیمیر کمتر از ۵ درصد می باشد و لذا برای تخمین مدل از روش ترکیبی استفاده می شود.

جدول ۱۵: نتایج آزمون فرضیه ششم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	c	۰,۰۹۵	۸,۸۲۰	۰,۰۰۰	---
اندازه کمیته حسابرسی	ACSIZ	-۰,۰۷۱	-۲,۱۶۹	۰,۰۳۰	۱,۰۰۰۵
اندازه شرکت	SIZE	-۰,۰۰۱	-۱,۹۱۹	۰,۰۵۵	۱,۰۷۳
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۲۷	-۴,۴۶۷	۰,۰۰۰	۱,۶۳۷
نرخ بازده داراییها	ROA	۰,۱۰۱	۱۱,۰۲۹	۰,۰۰۰	۱,۶۶۶
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دورین واتسون (D-W)
سایر اطلاعات	۷,۶۳۶	۰,۰۰۰	۰,۵۲	۰,۴۶	۱,۶۴۹

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۱۵) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر $۷,۶۳۶$ Prob با محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی برابر $۰,۰۷۱-$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۰۳۰$ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان میدهد بین اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و منفی وجود دارد.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی برابر با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد؛ که نشان می دهد بین استقلال کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد. یافته های پژوهش لینگ لسیچ و همکاران^۱ (۲۰۱۶) نشان داد زمانی که میزان قدرت مدیر پایین است، ویژگی های اعضای کمیته حسابرسی شامل استقلال و تخصص مالی رابطه معکوسی با ضعف های سیستم کنترل داخلی دارد. در مقابل زمانی که قدرت مدیر عامل افزایش می یابد، رابطه منفی بین ویژگی های کمیته حسابرسی و ضعف در سیستم کنترل داخلی طولانی تر می شود. با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر تخصص اعضای کمیته حسابرسی برابر $۰,۸۶۵-$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه معنی دار و منفی وجود دارد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۶۱۵$ که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد؛ که نشان میدهد بین اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد.

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر استقلال کمیته حسابرسی برابر $۰,۰۱۲-$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۰۰۴$ که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین استقلال کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و منفی وجود دارد. نتایج حاصل از این فرضیه که سبب کشف رابطه بین توانایی مدیران و پایداری سود بین استقلال کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد گردید. نتایج این پژوهش از جهاتی با پژوهشهای حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶) کان و همکاران^۲ (۲۰۱۱) مطابقت دارد.

¹ Ling Lei Lisic & Neal & Zhang

² Kuan & Li & Chu

نتایج پژوهش حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶) نشان می دهد که بین استقلال کمیته حسابرسی، تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته با سطح نگهداری وجه نقد شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با توجه به یافته های پژوهش، می توان ادعا کرد افزایش کیفیت ویژگی های کمیته حسابرسی، سطح نگهداری و مدیریت وجه نقد شرکت را افزایش می دهد. یافته های پژوهش کان و همکاران (۲۰۱۱) نشان می دهد که نگهداشت وجه نقد با اندازه هیئت مدیره و نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره شرکتها رابطه منفی و با دوگانگی مسولیت مدیرعامل، رابطه مثبت معناداری دارد.

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر تخصص اعضای کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و مثبت وجود دارد. نتایج حاصل از آزمون های پژوهش زیدآبادی و همکاران (۱۳۹۴) نشانگر تاثیر ویژگی های حسابرس بر سطح نگهداشت وجه نقد است. به عبارتی، مدت زمان رابطه حسابرس و صاحبکار اثر معناداری بر سطح نگهداشت وجه نقد صاحبکار دارد و نیز بین سطح نگهداشت وجه نقد شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی و موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی تفاوت وجود دارد.

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد؛ که نشان می دهد بین اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه معنی دار و منفی وجود دارد. پژوهش نتایج لی هوانگ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) نشان داد که ویژگیهای کمیته حسابرسی می تواند بر نگهداری وجه نقد اثر مثبت و معناداری داشته باشد. به طور کلی استفاده از یک نمونه از شرکت های بورس اوراق بهادار به تعداد ۱۴۸ (۱۰۳۶ سال-شرکت) در فاصله سال های ۱۳۹۲-۱۳۹۸ استفاده گردید. یافته های پژوهش بیانگر این نتیجه بوده است که بین استقلال کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود ندارد. بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و تجربه مدیر عامل رابطه وجود دارد. همچنین، بین استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی و سطح نگهداری وجه نقد رابطه وجود دارد. نتایج این پژوهش با پژوهش های حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶)، زیدآبادی و همکاران (۱۳۹۴)، لی هوانگ و همکاران (۲۰۱۷)، کان و همکاران^۲ (۲۰۱۱) همسو می باشد.

با توجه به نتایج فرضیه ها پیشنهاد می گردد که شرکت ها برای افزایش سطح نگهداری وجه نقد شرکت که آن را از ریسک های محیطی مصون می دارد، به ویژگی های کمیته حسابرسی توجه ویژه نمایند

¹ Li Huang & Chen & Lu

² Kuan & Li & Chu

با توجه به نتایج آزمون فرضیه ها به سرمایه گذاران و فعالان بازار سرمایه پیشنهاد می گردد نسبت به نقش کمیته حسابرسی آگاهی لازم را کسب کنند و با توجه به جایگاهی که این گروه در شرکت ها دارند، در جهت قابلیت اتکای اطلاعات و نقش اطلاعات در تصمیم گیری اعتماد کنند.

به بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می گردد، الزامات استقرار کمیته حسابرسی را در جهت پررنگ کردن نقش آن مطابق کشورهای پیشرفته را اعمال نموده و با جدیت پیگیر باشند. چرا که ادبیات مالی نشان می دهد کمیته حسابرسی می تواند به کیفیت اطلاعات حسابداری کمک نماید.

پیشنادهایی برای تحقیق های آتی

≠ مدل های این پژوهش برای تمام صنایع عضو نمونه آماری به صورت یک جا برآورد شده اند. از این رو پیشنهاد می شود در مطالعات آتی، هر یک از مدل های این پژوهش برای صنایع مختلف به تفکیک برآورد شود.

≠ می توان برای افزایش قابلیت اطمینان نتایج، پژوهش را در دوره های زمانی طولانی تر و صنایع دیگر انجام داد.

≠ این پژوهش در جامعه دیگری غیر از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انجام شود و نتایج آن با یافته های این پژوهش تطبیق داده شود.

≠ با توجه به اینکه در پژوهش حاضر بعد استقلال و تخصص مالی و اندازه کمیته حسابرسی بررسی شده است پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی از دیگر ابعاد کمیته حسابرسی استفاده شود.

≠ بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر ارتباط بین کیفیت حسابرسی و واکنش بازار به محتوای اطلاعاتی اعلان سود.

≠ بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر سایر ویژگیهای مدیرعامل

منابع

اره کش سلماسی، محمد (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ویژگیهای مدیرعامل بر عملکرد بانک، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۳، شماره ۳۱.

احتشام، رضا (۱۳۹۳). بررسی و شناسایی عوامل موثر در مدیریت هزینه کیفیت در صنایع خودروسازی (مطالعه موردی شرکت ایران خودرو)، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شمار ۱۲، صص ۳۳-۴۳.

امیری، شهرام (۱۳۹۴). بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی بر تجدید ارائه صورت های مالی دانشکده اقتصاد و حسابداری.

پورقاز، عبدالوهاب؛ محمدی، امین (۱۳۹۰). بررسی رابطه منابع قدرت مدیران با ویژگیهای شخصیتی کارآفرینی کارکنان. پژوهشهای مدیریت عمومی، شماره ۱۲، صص ۱۱۱-۱۳۲.

تهرانی، رضا و محسن فنی اصل (۱۳۸۶). رابطه وجه نقد حاصل از عملیات و سود تعهدی با بازده سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله تحقیقات مالی ۹(۲۴)، صص ۲۱-۳۲.

- تختائی، نصرالله، محمد تمیمی و زهرا موسوی (۱۳۹۰). نقش کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی، حسابدار رسمی، شماره ۵۹، صص. ۹۱-۱.
- دلشاد، ا، تهرانی، ر (۱۳۹۸). بررسی نقش ویژگیهای مدیریت بر ریسک ریزش قیمت سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، مجله راهبرد مدیریت مالی، ۷(۲۷)، صص ۱۲۲-۸۹.
- داداشی، ا، یحیی زاده فر، م، شامخی، ع (۱۳۹۷). تأثیر خوش بینی مدیران بر همزمانی قیمت سهام در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله پیشرفتهای حسابداری دانشگاه شیراز، ۱۰ (۲)، صص ۱۹۲-۱۶۷.
- زارعی، علیرضا، قاسمی، معصومه (۱۳۹۵). اثر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی، دوره ۳، شماره ۱۲، صص ۴۳-۶۴.
- حاجیها، زهره، رجب دری، حسین (۱۳۹۶). بررسی تأثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر سطح نگهداری وجه نقد، علمی-پژوهشی، دانش حسابداری سال هشتم تابستان ۱۳۹۶ شماره ۲۹.
- جامعی، رضا و رستمیان، آزاده (۱۳۹۵). بررسی ارتباط تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی با ویژگیهای پیش بینی سود هر سهم مدیریت پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی سال ۸/ شماره ۹۲، صص ۱-۱۷.
- سلیمانی، غلامرضا، مقدسی، مینا (۱۳۹۳). نقش کنترل های داخلی، حسابرس داخلی و کمیته حسابرسی در بهبود نظام راهبری (حاکمیت) شرکتی، پژوهش حسابداری، شماره ۱۲.
- سلطان محمدرضا، فرید و روحی لاله، فرهاد و اسرافیل نژاد، امیر (۱۳۹۷). بررسی تاثیر تجربه مدیرعامل و دانش مالی اعضای هیئت مدیره بر کیفیت افشا با تاکید بر نظارت بیرونی، دومین کنفرانس بین المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری، تهران.
- کردلوئی، حمیدرضا، یوسفی، وحید (۱۳۹۶). ویژگیهای کمیته حسابرسی و کیفیت صورتهای مالی، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات (پردیس بین الملل قشم).
- کریمی، غلامرضا، فصیحی، صغری (۱۳۹۴). تاثیر ویژگیهای کمیته حسابرسی بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده علوم اجتماعی.
- طالب نیا، قدرت اله؛ وکیلی فرد، حمیدرضا؛ شهسواری، منصوره (۱۳۸۹). تأثیر وجود کمیته حسابرسی بر جلب نظر سرمایه گذاران جهت سرمایه گذاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله حسابداری مدیریت سال سوم / شماره چهارم.
- علوی طبری، سیدحسین؛ عطابخش، راضیه (۱۳۸۹). نقش کمیته حسابرسی و بررسی موانع ایجاد و به کارگیری آن در ایران، پیشرفت های حسابداری (علوم اجتماعی و انسانی شیراز)، شماره ۲، صص ۱۱۵-۱۷۷.
- مختاریان هروی، حامد و عزیززاده، طاهره (۱۳۹۸). ارتباط دوره تصدی مدیرعامل و سطح نگهداشت وجه نقد با کارایی سرمایه گذاری، سومین کنفرانس ملی پژوهشهای نوین حسابداری و مدیریت در هزاره سوم، کرج.

محمدیان، محمد (۱۳۹۰). نقش و روابط حسابر، کمیته حسابرسی و هیئت مدیره در پاسخگویی به سهامداران، حسابرس، شماره ۵۶.

منشور کمیته حسابرسی. (۱۳۹۱). سازمان بورس و اوراق بهادار، تهران.

Al Mamun, Balasingham Balachandran, Huu Nhan Duong (2016). Powerful CEOs and Stock Price Crash Risk.

Al-Najjar, Basil (2013), "The Financial Determinants Of Corporate Cash Holdings: Evidence From Some Emerging Markets Some Emerging Markets", International Business Review 22, 77-88

Alzeban, Abdulaziz., Sawan, Nedal (2015). The impact of audit committee characteristics on the implementation of internal audit recommendations, Journal of International Accounting, Auditing and Taxation.

Accounting Standards Committee. (2010). Accounting Standards. Tehran: Auditing Organization. (in Persian).

Bates, T.W., Khale, K.M. And Stulz, R.M., (2009), "Why Do US Firms Hold So Much More Cash Than They Used To?", Journal Of Finance 64, 1985-2021

Baxter, P. and Cotter, J. (2008), Audit committees and earnings quality, Accounting and Finance, Vol. 4, pp. 267-20.

Barker V, Mueller G, 2002. CEO Characteristics and Firm R&D Spending Management, Science 48 (6), PP. 782-801

Benjamin, S.J., Karrahem, K.E. (2013). A test of audit committee characteristics and free cash flows. Corporate Ownership & Control, 10(2), 611-626

Choi., Sunhwa, Jin woong Han and Taejin Jung (2020). Audit committee members with CEO experience and the value of cash holdings, The current issue and full text archive of this journal is available on Emerald Insight at: <https://www.emerald.com/insight/0268-6902.htm>.

Cullinan C, Roush P, 2011. Has The Likelihood of Appointing a CEO with An Accounting/Finance Background Changed in The Post-Sarbanes Oxley era? Res. Account. Regul. 23, PP. 71-77.

Durfee D, 2005. Why More Companies are Tapping Their Finance Chiefs for CEO, CFO 21, 52-60.

Dezort, F.D., Hermanson, D.R., Archambeault, s., and S. A. Reed. (2002). Toward a Theory of Audit Committee Effectiveness: A Synthesis of the Empirical Audit Committee Literature. Working paper, The University of Alabama.

Daher, Mai (2010) "The Determinants Of Cash Holdings In UK Public And Private Firms", Degree Of Mres In Finance, Lancaster University Management School

Dittmar, A. And Mahrt-Smith, J. (2007), "Corporate Governance And The Value Of Cash Holdings", Journal Of Financial Economics 83, 599-634

Endrawes, Medhat., Feng, Zhuoan., Lun, Meiting (2018). Audit committee characteristics and financial statement comparability, Accounting & Finance.

Felo, A.J. Krishnamurthy, S. Solieri, S. (2003), Audit Committee Characteristics and the Perceived Quality of Financial Reporting: An Empirical Analysis".

Ferreira, M., and Vilela, A. (2004). Why do firms hold cash? Evidence from EMU countries. European Financial Management, 10 (2), 295-319.

- Frank Li, Tao Li, Dylan Minor. (2015). CEO Power, Corporate Social Responsibility, and Firm Value A Test of Agency Theory. <http://ssrn.com/abstract=2612733>.
- Han, Seungjin And Qiu, Jiaping (2007), "Corporate Precautionary Cash Holdings", *Journal Of Corporate Finance* 13, 43-57.
- Kusnadi, Y., (2011). "Do corporate governance mechanisms matter for cash holdings and firm value?". *Pacific-Basin Finance Journal*, 19, pp 554-570.
- Kuan T., Li C., Chu S., (2011). "Cash holdings and corporate governance in family-controlled firms". *Journal of Business Research*, 64, pp 757-764.
- Kuang,C. (2007), *Audit Committee Characteristics and Earnings Management in New Zealand*".
- Kim, Jiyoung, Kim, Hyunjoon And Woods, David (2011), "Determinants Of Corporate Cash-Holding Levels", *An Empirical Examination Of The Restaurant Industry*", *International Journal Of Hospitality Management* 30, 568-574
- Palazzo, Berardino (2012), "Cash Holdings, Risk, And Expected Returns", *Journal Of Financial Economics* 104, 162-185
- Pinkowitz, L., Stulz, R. And Williamson, R. (2006), "Does The Contribution Of Corporate Cash Holdings And Dividends To Firm Value Depend On Governance? A Cross-Country Analysis", *Journal Of Finance* 61:2725-52.
- Larcker,D.F.,Tayan,B.,2012.IsaPowerfulCEOGoodorBadforShareholders?StanfordCloserLookSeries.pp.1-5.
- Lee, Edward And Powell, Ronan (2011), "Excess Cash Holdings And Shareholder Value", *Accounting And Finance* 51, 549-574
- Li Huang, C., Chen, W., Lu, K. (2017). Can the audit committee provide better oversight of listed companies? An efficiency of cash holdings perspective. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 8(1), 100-126.
- Rohana, O., Farhana, I., Siti Maznah, M., Nooraslinda, A. (2014). Influence of audit committee characteristics on voluntary ethics disclosure. *Social and Behavioral Sciences*. 145, 330-342.
- Reinushini,C. Rahimansa,M. Rahman,S. Suhaimi,A. NikKamariah,N. (2013), *Impact of Audit Committee Characteristics on Earnings Management in Malaysian Public Listed Companies*", *International Journal of Finance and Accounting*, Vol. 2 No. 2, PP:114-11.
- Nashwa, G., (2005), "The role of audit committees in the public sector ", *The CPA Journal*, pp. 42-43.
- Mulligan, C. B. (2007). Scale economies, the value of time, and the demand for money: Longitudinal evidence from firms. *Journal of Political Economy* 105, 1061-1079.
- Ozkan, A., Ozkan, N. (2004). Corporate cash holdings: an empirical investigation of UK companies. *Journal of Banking and Finance*, 28(9), 2103-2134.
- Opler, T., Pinkowitz L., Stulz R., and Williamson R. (1999). The determinants and implications of cash holdings, *Journal of Financial Economics* 52, 3-46.
- Saddour, Khaoula (2006), "The Determinants And The Value Of Cash Holdings. Evidence From French Firms", *DRM Finance (CEREG)*, Available At Www.Cereg.Dauphine.Fr/Cahiers_Rech/Cereg200606.Pdf

Sun,J.Lan,J.Liu,G. (2014),"Independ audit committee charactristics and real earnings management", managerial auditing journal, Vol. 2 No. 2, pp. 153-172.

Soliman, M. Ragab2 Soliman, A. (2014), Audit Committee Effectiveness, Audit Quality and Earnings Management: An Empirical Study of the Listed Companies in Egypt", Research Journal of Finance and Accounting, Vol.5, No.2, PP:155-166.

The relationship of the audit committee with the experience of the CEO and the level of cash holdings

Mahsa Ghajarbeigi¹
Mustafa Zamani Bozandani²

Date of Receipt: 2021/07/23 Date of Issue: 2021/08/15

Abstract

The purpose of this study is to investigate the audit committee with the experience of the CEO and the level of cash holdings of companies listed on the Tehran Stock Exchange. The statistical sample of the research includes 148 companies (1036 years-companies) listed on the Tehran Stock Exchange for the period 1392 to 1398. The present study is an applied research in terms of purpose and using a post-event approach and in terms of research method, is in the category of descriptive research. The results showed that there is no relationship between the independence of the audit committee and the size of the audit committee and the experience of the CEO. There is a relationship between the expertise of the audit committee members and the experience of the CEO. There is also a relationship between the independence and expertise of the audit committee members and the size of the audit committee and the level of cash holdings.

Keywords

Audit Committee, CEO Experience, Cash Retention Level.

1. PhD in Accounting, Director of Accounting, Ghiasuddin Jamshid Kashani University, Iran. (mmm_gh2000@yahoo.com).
2. Master of Accounting, Ghiasuddin University, Jamshid Kashani, Iran. (mohammad.navarbafi@gmail.com.)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی